

Lagt til rættis: Árni Joensen

Nógvir svartir pengar í umfari í Íslandi

Í dag eru tríggar ferðir so nógvir pengar í umfari í Íslandi sum undan bankaskræddlinum á heysti í 2008, og ein munandi partur er svartir pengar

Tøl hjá Seðlabanka Íslands vísa, at upprundir bankaskræddlið í september í 2008 vóru 12,5 milliardir íslenskar krónur í seðlum í umfari. Teir fyrstu mánaðirnar aftan á skræddlið broyttist talið lítið og einki, men eftir at fólk fóru í bankarnar at taka peningin út haðani, fór umfarið upp í 24 milliardir krónur. Síðani er talið bara vaksið, og tey nýggjastu tølini vísa,

at í september í ár vóru 37 milliardir krónur í umfari ella tríggar ferðir meiri enn undan bankaskræddlinum.

Skúli Eggert Þórðarson, sum er stjóri í tí almenna skattavaldinum, sigur við fjølmiðlarnar, at gongdin er ørkymlandi.

– Tíverri eru ávísar ábendingar um, at tann svart marknaðurin er sera virkin. Vit hava eisini sæð, at hetta

er eitt veksandi vandamál, og endin verður, at hini, sum gjalda skatt, noyðast at gjalda so mikið meiri, sigur hann.

Skattavaldið hevur tosað við figgjarmálaráðið og búskapar- og skattanevndina hjá Altinginum um, hvørji tiltøk eru neyðug. Skúli Eggert Þórðarson sigur, at tað er ikki neyðugt at broyta revsireglurnar, men at máls-

viðgerðin er tung og drúgv, og tí verður arbeitt við at seta meiri ferð á viðgerðina. Skattstjórin leggur afturat, at myndugleikarnir eiga eisini at leggja størri dent á ólógligt vinnuvirksemi, og at tað er neyðugt við greiðari heimildum fyri, hvussu myndugleikarnir kunnu steðga slíkum.

ari@sosialurin.fo

Út á hav at ala laks

Norska alivinnan noyðist at taka við læru av oljuvinnuni og at leita eftir nýggjum loysnum

Tey nógvu alibrúkinu inni á teimum norsku firðunum hava fingið umhvørvisfólk at krevja, at alingin verður flutt upp á land, men í alivinnuni vilja tey heldur sleppa út á hav at ala laks. Hetta fer at seta stór krøv til útbúnaðin, men onkur uppskot eru.

– Tað eru tvinnar loysnir. Annaðhvørt kann tað gerast við sterkari útgerð úr stáli og betong, sum oljuvinnan brúkar, men ein annar háttur kann vera at hava ringar, sum kunnu søkkjast niður í sjógvin, um tað gerst neyðugt, sigur Arne Fredheim

hjá granskingarstovninum SINTEF við Aftenposten.

Hjá SINTEF hava tey gjørt tekningar, sum vísa stór alibrúk við tyrlupalli, bústaði til teirra, sum skulu røkta laksin, og sjálvvirkandi fódurskipan, sum fær fóður frá einum farmaskipi, ið liggur hjá. Elorkuna hevur SINTEF eisini hugsað um, og hon skal koma frá vindmyllum.

Minni lús

Arne Fredheim sigur við Aftenposten, at tað eru fleiri fyrimunir við at ala úti á víðum havi. Har er meiri rák

Aling á víðum havi fer at seta krøv, men hevur eisini fyrimunir við sær

íggjøgnum nótnar, sjógvurin er reinur, og vandin fyri lús er minni.

Millum alifeløgini, sum leita eftir tekniskum møguleikum at ala laks á víðum havi, eru feløg sum Marine

Harvest, Salmar og Mainstream. Myndugleikarnir hava eisini fingið áhuga fyri tankanum, og í teirra eygum kann Noreg gerast undan-gonguland á hesum øki.

arni@sosialurin.fo

Danskir bankar leggja saman

Danskir bankar leggja saman

Alt bendir á, at enn ein samanlegging er á veg í tí danska bankaheiminum, eftir at eykaaðalfundir í Sparbank og Spar Nord hava góðtikið, at teir báðir peningastovrnir verða lagdir saman. Tað einasta, sum er eftir, er ein góðkenning úr Fíggjareftirlitinum.

Gongur alt eftir ætlan, verður hetta tann fyrsta stóra og sjálvbodna

bankasamanleggingin í Danmark í nýggjari tíð. Aftan á samanleggingina fer Spar Nord, sum tann samanlagdi bankin skal eita, at hava 90 deildir og umleið 320.000 viðskiftafólk.

Tað var Sparbank, sum kom við hugskotinum um samanleggingina. Bankin hevur kannað ymsar møguleikar í sambandi við nýggj kapitalkrøv.

ari@sosialurin.fo

Eingin herðing

Roknað varð við, at Landstingið í Grønlandi fór at herða reglurnar fyri, nær ein arbeiðsgevari kann fáa sær útlenska arbeiðsmegi, men so verður ikki. Tá málið var til viðgerðar í tinginum, mæltu bæði IA og Siumut til harðari reglur, men tá málið kom aftur úr vinnunevndini, hevði pípan fingið eitt annað ljóð við tí úrs-liti, at tingið feldi uppskotið.

Vinnunevndin segði í sínum áliti, at tað er neyðugt at kanna tann veruleika, at stóðugt fleiri útlendingar koma til Grønlands at arbeiða, samstundis

sum arbeiðsloysið er stórt. Sambært nevndini kemst hetta av bygnaðartrupulleikum á arbeiðsmarknaðinum.

– Tað er ynskiligt, at arbeiðsgevararnir brúka meiri av lokali arbeiðsmegi, men hetta verður ikki loyst í eini handavend, stóð í álitinum frá vinnunevndini.

ari@sosialurin.fo

Gosfjallaorka til Bretlands

Tað er ikki óhugsandi, at hiti úr teimum íslensku gosfjallunum skal útvega húsarhaldum í Bretlandi elektrisitet. Tøknin er tøk, hitin kann sendast íggjøgnum sjóleiðing, og verður farið til verka nú, kann veitingin takast í nýtslu í 2020.

Tað skrivur bretska blaðið The Times. Blaðið hevur hitt stjóran í Landsvirkjun, Hörð Arnarson, og hann er

sannfórður um, at tað ber væl til at fremja verkætlanina í verki. Hann vísir samstundis á, at tað er biligari fyri bretar at verlja hesa loysnina heldur enn at brúka kjarnorku.

Bretska orkumálaráðharrin, Charles Hendry, hevur verið í Íslandi og tosað myndugleikarnar har um at keypa íslenska orku.

arni@sosialurin.fo